

Josep M. Sucarrats: "Als joves no els interessa gens ni mica el cinema europeu"

Dm, 18/11/2014 per Catalunya Religió

(*Eulàlia Tort -CR*) Pot el cinema contribuir a construir la identitat europea? Després de l'enfonsament de l'Europa dels financers, quin paper pot adoptar el món de la cultura, i en particular, el del cinema? Hi ha espai per a la utopia? I per a l'espiritualitat cristiana en aquesta Europa del segle XXI? I el cinema americà, seguirà projectant la seva ombra sobre l'europeu? Aquestes són només algunes de les preguntes que s'han plantejat a la taula rodona "El cinema en la construcció de la identitat cultural europea" organitzada per l'Observatori Blanquerna de Comunicació, religió i cultura aquest dilluns a Barcelona. Sota l'auspici de [RISECI](#), el projecte europeu 'Religion in the Shaping of European Cultural Identity', ha reunit a nombrosos experts per a debatre al voltant del cinema i el seu paper en la configuració d'Europa.

El professor de la Universitat Sant Pablo-CEU de Madrid, **Juan Orellana**, ha realitzat una anàlisi del cinema europeu contemporani per arribar a la conclusió que conviuen dues ànimes. D'una banda, la que conserva una perspectiva nascuda de la tradició greco-llatina i judeo-cristiana. I, de l'altra, la que ha donat per liquidada aquesta tradició i parteix de pressupostos postmoderns nihilistes. A la primera galàxia hi ha els hereus del neorealisme italià, directors de gran preocupació social i amb una antropologia de fons positiu com els Germans **Dardenne, Aki Kaurismaki, Susanne Bier, Fernando León** o **Ken Loach**.

L'altre vessant tindria al seu màxim representant en **Michael Haneke**, un cineasta que vol testimoniar la fi d'una civilització, el final d'una tradició sense que hi hagi una a l'horitzó que la substitueixi. Per a Orellana, "el cinema europeu, per no ser engolit per l'americà, ha de seguir sent fidel a la vessant humana: reflectir la solitud, la recerca, les exigències últimes de l'home" perquè "el cinema pot il·luminar a tots els nostres contemporanis".

Ivan Bort, professor de teoria i història del Cinema de CESAG de Palma de Mallorca, també ha partit de la contraposició amb el cinema nord-americà i en una reivindicació estètica de la Nouvelle Vague de 1960 ha afirmat que el cinema europeu ha d'"assimilar el cinema clàssic americà per construir la seva pròpia identitat a partir d'aquest".

Per la seva banda, **Peio Sánchez**, director del departament de cinema de l'Arquebisbat de Barcelona, ha reflexionat sobre la presència de la qüestió espiritual en el cinema europeu: "mentre que en el cinema nord-americà l'espiritual-religiós, i concretament cristià, és present de forma explícita en personatges, històries i temàtiques, en el cinema europeu es mostra només de manera implícita". Així, per exemple, les escenes de benedicció de la taula són habituals en el cinema *Made in Usa* mentre que a Europa serien un tret

inconcebible. Per al director de la setmana de cinema espiritual queden pendents de resposta preguntes com: ¿La dimensió espiritual cristiana ha passat a segon terme en la definició de la identitat europea? Es tracta d'un cert encobriment de la influència cristiana? O és una forma expressiva que confia més en la llibertat del públic per endinsar-se en les qüestions espirituals i religiosa?

Magda Sellés, professora de comunicació audiovisual de la Universitat Ramon Llull, s'ha endinsat en les qüestions d'imatge i gènere. Per a Sellés, "cap mitjà és més idoni que el cinema per proposar un debat sobre la construcció i la disseminació de la identitat nacional". I el millor exemple són les pel·lícules que des dels anys 70 reivindiquen el paper de la dona en la societat. En aquest sentit, "el cinema i les pel·lícules són una representació de les ànsies, els desitjos i les preocupacions d'una societat". I, per tant, "cap mitjà és més idoni que el cinema per plantejar un debat sobre la construcció i difusió de la identitat nacional".

Amb una intervenció de to més reflexiu, el filòleg i expert en cinema, **Josep M. Sucarrats**, ha declarat que "als joves no els interessa el cinema europeu gens ni mica" i ha ancorat aquesta tesi en el moment de descentrament que travessa Europa. Per a Sucarrats, "Europa ha deixat de ser aquell centre cultural (polític, econòmic, religiós, artístic) que donava al món una percepció de la humanitat a l'altura del desig d'infinnit de tot ésser humà". Europa és ara un lloc d'escepticisme, una península a la deriva, sense nord i amb data de caducitat i els homes es troben perduts en una autonomia absurda. "Però lluny de ser una condemna, aquesta marginalitat que situa l'europeu en el misteri del pecat, del dolor, de la injustícia, de la ignorància i de l'absència de Déu, és l'ocasió per reprendre la gran bellesa perduda i enyorada".

Per Sucarrats, el cinema és un espai privilegiat en el qual plantejar aquesta qüestió: "el cinema no dona solucions; però sí radiografies de com està l'home contemporani". Així que, "quan un va al cinema, compra una resposta al buit existencial". El millor exemple d'aquest procés detallat per Sucarrats el trobem en la pel·lícula *La gran bellesa* dirigida per **Paolo Sorrentino** i guardonada com la millor pel·lícula del cinema europeu en 2013. El director italià mostra una Europa en el llindar de la desesperació a través de uns protagonistes que intenten omplir el buit existencial en què viuen. "El cinema ha d'omplir-nos d'esperança" tot i que "un cinema espiritualista no és la solució per a una Europa a la perifèria". Segons Sucarrats, el bon cinema europeu ha de ser capaç d'entendre la situació de perifèria en què es troba el continent i enfrontar-se a la dramatisme de l'home contemporani.

En la seva intervenció, la periodista i filòloga **Ninfa Watt** ha destacat que "ètica i estètica van de la mà" i ha al·ludit a la responsabilitat de les pel·lícules en la construcció del pensament col·lectiu: "la visió del cinema penetra en la consciència col·lectiva sense necessitat de formular-la. La identitat està present en les pel·lícules i contribueixen a la seva construcció". En un repàs per les pel·lícules guardonades per l'acadèmia europea des de 2009, Watt distingeix la imatge d' "una vella Europa que es dessagna carregada d'història". Pel·lícules com *Amor de Michael Haneke* o *Malenconia* de **Lars von Trier** "posen de manifest les grans preguntes i la necessitat d'un discurs espiritual en un sentit ampli, de valors. Estem davant el vertigen del buit existencial".

Finalment, l'assistent del secretari general de SIGNIS, **Ricardo Yáñez**, ha presentat a aquesta organització no governamental amb membres en 140 països

del món que com a "associació catòlica mundial per a la comunicació", agrupa els professionals de ràdio, televisió, cinema, vídeo, educació per als mitjans, internet i noves tecnologies. SIGNIS participa en nombrosos jurats de premis de cinema. En l'últim any, van ser 40 certàmens, 30 d'ells a Europa.